

Sygn. akt I ACa 800/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Tomasz Ślęzak
Sędziowie :	SA Małgorzata Wołczańska (spr.) SA Ewa Jastrzębska
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 11 stycznia 2018 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

przeciwko M. G. i Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Rejonowego w (...)

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 21 marca 2017 r., sygn. akt I C 191/16

- 1) oddala apelację;
- 2) zasądza od powódki na rzecz pozwanego M. G. 18 750 (osiemnaście tysięcy siedemset pięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;
- 3) zasądza od powódki na rzecz Skarbu Państwa-Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej 18 750 (osiemnaście tysięcy siedemset pięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Ewa Jastrzębska	SSA Tomasz Ślęzak	SSA Małgorzata Wołczańska
---------------------	-------------------	---------------------------

Sygn. akt I ACa 800/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo wniesione przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w S., w ramach którego domagała się ona zasądzenia solidarnie od pozwanych M. G. oraz Skarbu Państwa-Prezesa Sądu Rejonowego w (...) 6 797 082 zł tytułem odszkodowania oraz orzekł o kosztach procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, iż powodowa spółka w ramach swej działalności realizowała m.in. projekty współfinansowane ze środków unijnych, których celem była budowa infrastruktury zapewniającej bezprzewodowy, szerokopasmowy dostęp do internetu i sieci telefonicznej. I tak np. 29 marca 2010 r. podpisała powódka umowę o dofinansowanie z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości, 20 października 2010 r. cztery umowy z Województwem Śląskim – (...) w C., a trzy kolejne z tym podmiotem w dniu 22 grudnia 2010 r. Łącznie spółka realizowała ponad trzydzieści projektów z dofinansowaniem unijnym. W ramach realizacji niektórych dofinansowywanych projektów nabywała powódka stanowiska reklamowe za cenę netto 5 046 zł, składające się z playera, monitora i oprogramowania, mające służyć dystrybucji reklam. Każdy środek trwały zakupiony w ramach danego projektu musiał być wykorzystany w danym projekcie. Na każdym urządzeniu zakupionym w ramach projektu unijnego powinna być plakietka informująca, że zostało ono zakupione ze środków unijnych w ramach danego programu i powinna ona zostać umieszczona w momencie przyjęcia urządzenia do magazynu. Dofinansowanie udzielane było w formie refundacji. Do tej pory tylko jedną umowę o dofinansowanie rozliczyła powódka w całości. W 2014 r. T. H. wystąpił do Sądu Rejonowego w (...) z pozwami przeciwko powodowej Spółce o zapłatę kwoty 21 600 zł (VP 194/14) oraz kwoty 29 485 zł ((...)). W sprawie VP 194/14 (uprzednio w V Np 33/14) postanowieniem z dnia 22 maja 2014 r. Sąd udzielił powodowi zabezpieczenia przez zajęcie wierzytelności z rachunków bankowych pozwanej i zajęcie wierzytelności przysługujących pozwanej wobec innych podmiotów gospodarczych. Na wniosek powoda, wobec bezskuteczności dotychczasowego zabezpieczenia, postanowieniem z dnia 10 lipca 2014 r. Sąd rozszerzył sposób zabezpieczenia przez zajęcie stanowiących własność pozwanej ruchomości w postaci 1500 sztuk monitorów marki (...), przy ustaleniu sumy zabezpieczenia na łączną kwotę 24 000 zł. Na to postanowienie pozwana wniosła zażalenie, ale ponieważ wpłaciła kwotę 24 000 zł tytułem zabezpieczenia dochodzonego przez powoda roszczenia, w piśmie z dnia 9 września 2014 r. cofnęła zażalenie, a Sąd Rejonowy w (...) postanowieniem z dnia 11 września 2014 r. postępowanie zażaleniowe umorzył. Cofnęła też pozwana wniosek o uchylenie postanowienia o zabezpieczeniu zawarty w piśmie z 9 września 2014 r. Wyrokiem z dnia 10 września 2014 r. Sąd uwzględnił powództwo i zasądził od pozwanej na rzecz powoda T. H. kwotę 21 600 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami postępowania. Apelacja pozwanej od tego wyroku została odrzucona postanowieniem z 14 listopada 2014 r. Z kolei w sprawie VP 195/14 (uprzednio Np 28/14) Sąd Rejonowy w (...) udzielił powodowi zabezpieczenia postanowieniem z dnia 23 maja 2014 r. przez zajęcie wierzytelności z rachunków bankowych pozwanej oraz zajęcie wierzytelności przysługujących pozwanej wobec innych podmiotów gospodarczych. Podobnie jak w sprawie VP 194/14, na wniosek powoda, wobec bezskuteczności dotychczasowego zabezpieczenia, postanowieniem z dnia 10 lipca 2014 r., Sąd rozszerzył sposób zabezpieczenia poprzez zajęcie stanowiących własność pozwanej ruchomości w postaci 1500 sztuk monitorów marki (...), przy ustaleniu sumy zabezpieczenia na łączną kwotę 32 000 zł. Na to postanowienie pozwana wniosła zażalenie, ale na rozprawie w dniu 10 września 2014 r. je cofnęła, a także wniosek o zmianę postanowienia z dnia 10 lipca 2014 r. Wyrokiem z dnia 10 września 2014 r. Sąd uwzględnił powództwo i zasądził od pozwanej na rzecz powoda T. H. kwotę 20 484,31 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami postępowania. Apelacja pozwanej od tego wyroku została odrzucona postanowieniem z dnia 5 grudnia 2014 r. Postępowania dotyczące wykonania zabezpieczeń udzielonych w wymienionych sprawach Sądu Rejonowego w (...) VP 194/14 i V P 195/14, prowadził Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Z. M. G. w sprawach Km 2969/14 i Km 2970 /14. W dniu 8 września 2014 r. Komornik dokonał zajęcia w wynajmowanych przez powodową spółkę pomieszczeniach magazynowych w S. przy ulicy (...) monitorów (...), które oddał pod dozór M. D. - pracownikowi firmy (...). Zajęcie odbyło się w obecności m.in. prezesa powodowej spółki Z. K., który twierdził, że zajmowane ruchomości są objęte zastawem na rzecz (...) S.A. Zajęte monitory były fabrycznie zapakowane w zaklejonych pudełkach, w których znajdowały się jeszcze piloty i kable. Tylko nieliczne pudełka były uszkodzone. Aby upewnić się, że opis urządzenia na opakowaniu pokrywa się z jego zawartością, Komornik z uczestniczącym w zajęciu pracownikiem kancelarii R. Ł., zagląдали do niektórych kartonów, zwłaszcza tych uszkodzonych. Monitory nie były połączone z innymi urządzeniami. W dniu 9 września 2014 r. zajęcia tych samych monitorów u dozorca dokonał Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w S. D. G. w sprawie Km 14817/14, prowadzonej z wniosku wierzyciela (...) spółki z o.o. w W.

przeciwko powodowej spółce na podstawie tytułu wykonawczego - nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 16 kwietnia 2014 roku, sygn. akt XVIGNc 275/14. Po dokładnym przeliczeniu okazało się, że zajętych zostało nie 422 lecz 414 monitorów (...). Postanowieniem z dnia 10 września 2014 r. Komornik D. G. powołał biegłego G. W. do oszacowania ruchomości zajętych w dniu 9 września 2014 r., zaś postanowieniem z dnia 26 września 2014 r. postępowanie w sprawie Km 14817/14 przekazał wg właściwości Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w Z. M. G.. Pismem z dnia 25 września 2014 r. powódka wystąpiła do Komornika M. G. z wnioskiem o zwolnienie spod zajęcia monitorów zajętych w dniu 8 września 2014 r., powołując się na treść art. 831 § 1 pkt 2 kpc i okoliczność, że monitory zostały zakupione w ramach realizacji programów ze środków Unii Europejskiej. Wskazała również, że składniki majątkowe zajęte w dniu 8 września 2014 r. stanowią część składową środków trwałych w postaci stanowisk reklamowych, a ich fizyczne i prawne wydzielenie przez Komornika wskutek dokonanego zajęcia, dekompletuje te środki trwałe, co równoznaczne jest z ich dewastacją i jest absolutnie niedopuszczalne. Postanowieniem z dnia 29 września 2014 r. Komornik wniosek ten oddalił argumentując, że zajęcia dokonał zgodnie z treścią postanowień Sądu Rejonowego w (...), a zgodnie z przepisem art. 804 kpc w zw. z art. 743 § 1 kpc komornik nie bada zasadności tytułu stanowiącego podstawę prowadzonego postępowania. Na czynność Komornika w postaci odmowy zwolnienia zajętych przedmiotów od egzekucji powódka złożyła skargę. Postanowieniem z dnia 7 grudnia 2015 r., sygn. akt I Co 3974/14, Sąd Rejonowy w (...) po przeprowadzeniu rozprawy skargę tę oddalił, jak również wniosek o zawieszenie postępowania egzekucyjnego. Z kolei w dniu 26 września 2014 r. powódka złożyła skargę na czynności Komornika w postaci zajęcia wyżej wymienionych ruchomości. Postanowieniem z dnia 12 czerwca 2015 roku Sąd Rejonowy w (...) skargę tę odrzucił jako spóźnioną. Zażalenie powódki na to postanowienie zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 3 lutego 2016 r. W dniu 16 grudnia 2014 r. Komornik obwieścił o I licytacji ruchomości mającej się odbyć w dniu 2 lutego 2015 r. Zgodnie z obwieszczeniem przedmiotem licytacji miały być monitory (...) w ilości 414 sztuk oszacowane na 953 zł netto oraz monitory (...) w ilości 31 sztuk oszacowane na 1053 zł netto, przy czym cena wywołania wynosiła odpowiednio 715 zł i 790 zł netto. Operat szacunkowy zajętych ruchomości powódka otrzymała 20 listopada 2014 r. Pismami z dnia 30 stycznia 2015 r. powodowa spółka wniosła o wyłączenie Komornika M. G. od prowadzenia czynności egzekucyjnych m.in. w sprawach Km 6820/14, Km 2970/14, Km 2969/14 oraz o wstrzymanie czynności egzekucyjnych w tych sprawach do czasu prawomocnego rozpoznania wniosku przez sąd. Sąd Rejonowy w Zabrzu postanowieniem z dnia 15 maja 2015 r., sygn. akt VIII Co 208/15, wniosek o wyłączenie Komornika M. G. oddalił. W dniu 29 czerwca 2015 r. Komornik M. G. ponownie obwieścił o I licytacji ruchomości mającej się odbyć w dniu 28 sierpnia 2015 r. Zgodnie z obwieszczeniem przedmiotem licytacji miały być monitory (...) w ilości 414 sztuk oszacowane na 953 zł netto oraz monitory (...) w ilości 31 sztuk oszacowane na 1053 zł netto, przy czym cena wywołania wynosiła odpowiednio 715 zł i 790 zł netto. Jednak I licytacja do skutku nie doszła z uwagi na brak licytantów. W dniu 5 września 2015 r. Komornik M. G. obwieścił o II licytacji ruchomości mającej się odbyć w dniu 12 października 2015 r. Zgodnie z obwieszczeniem przedmiotem licytacji miały być monitory (...) w ilości 414 sztuk oszacowane na 953 zł netto oraz monitory (...) w ilości 31 sztuk oszacowane na 1053 zł netto, przy czym cena wywołania wynosiła odpowiednio 477 zł i 527 zł netto. Pismami z dnia 8 października 2015 r. powodowa spółka ponownie wniosła o zwolnienie zajętych monitorów od egzekucji oraz o wyłączenie Komornika M. G.. Sąd Rejonowy w Zabrzu postanowieniem z dnia 6 lipca 2016 r., sygn. akt I Co 337/16, wniosek o wyłączenie Komornika oddalił. W dniu 2 lutego 2016 r. Komornik M. G. ponownie obwieścił o II licytacji ruchomości mającej się odbyć w dniu 11 marca 2016 r. Zgodnie z obwieszczeniem przedmiotem licytacji miały być monitory (...) w ilości 414 sztuk oszacowane na 953 zł netto oraz monitory (...) w ilości 31 sztuk oszacowane na 1053 zł netto, przy czym cena wywołania wynosiła odpowiednio 477 zł i 527 zł netto. II Licytacja ruchomości w dniu 11 marca 2016 r. była częściowo skuteczna, sprzedano łącznie 241 monitorów, zaś postanowieniem z dnia 16 marca 2016 r., zgodnie z wnioskiem wierzyciela, Komornik przyznał mu na własność 204 monitory, przy cenie przejęcia 586,71 zł brutto za sztukę i zaliczył egzekwowaną wierzytelność na cenę nabycia. Postanowieniem z dnia 29 listopada 2016 r. Komornik na wniosek wierzyciela umorzył postępowanie w sprawie Km 6820/14 na podstawie art. 825 § 1 kpc.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy stwierdził, iż powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Wskazał Sąd, że zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1376 ze zm.) komornik jest obowiązany do naprawienia szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu czynności, a zgodnie z ust. 3 tego art. Skarb Państwa jest

odpowiedzialny za szkodę solidarnie z komornikiem. Odpowiedzialność odszkodowawcza komornika przewidziana w art. 23 ust. 1 powołanej ustawy jest odpowiedzialnością deliktową za działanie niezgodne z prawem, bez względu na zawinienie komornika. Dla określenia odpowiedzialności odszkodowawczej komornika miarodajne są więc ogólne przesłanki odpowiedzialności deliktowej przewidziane w art. 415 kc, a zatem szkoda, zdarzenie ją wyrządzające, którym stosownie do art. 23 ustawy jest niezgodne z prawem działanie bądź zaniechanie komornika i związek przyczynowy. Wszystkie te przesłanki udowodnić ma obowiązek powód, zgodnie z zasadą rozkładu ciężaru dowodów - art. 6 kc i art. 232 kpc. Przypisanie komornikowi odpowiedzialności odszkodowawczej musi być poprzedzone bezwarunkowym stwierdzeniem, iż jego zachowanie (działanie lub zaniechanie) było zachowaniem niezgodnym z prawem. Podał Sąd, iż według powódki niezgodnym z prawem działaniem Komornika M. G. było uszkodzenie, zdekompletowanie i zajęcie stanowiących własność powódki środków trwałych nabytych przy współfinansowaniu środkami unijnymi w tracie prowadzonych postępowań w sprawach Km 2969/14, Km 2970/14 i Km 6820/14, które to czynności skutkowały następnie sprzedażą zajętych ruchomości. Odnosząc się do tych twierdzeń Sąd zaznaczył, iż z dokonanych ustaleń wynika, że w sprawach Km 2969/14 i Km 2970/14 Komornik działał na podstawie tytułów wykonawczych – postanowień Sądu Rejonowego w (...) z 10 lipca 2014 r., sygn. akt VP 194 /14 i VP 195/14, w których wskazano, że na zabezpieczenie roszczeń pieniężnych wierzyciela należy zająć oznaczone ruchomości. Natomiast w sprawie Km 6820/14 zajęcia tych samych ruchomości dzień później dokonał Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w S. D. G. na podstawie tytułu wykonawczego - nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 16 kwietnia 2014 r., sygn. akt XVI GNC 275/14. Zgodnie zaś z zasadą ustanowioną przez art. 804 kpc w zw. z art. 743§ 1 kpc Komornika nie był uprawniony do badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym. Niemniej według art. 831 § 1 pkt 2a kpc, nie podlegają egzekucji środki pochodzące z programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 885 ze zm.), chyba że egzekwowana wierzytelność powstała w związku z realizacją projektu, na który te środki były przeznaczone. Środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych, to - będące środkami publicznymi - środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej i niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) oraz inne środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi. Szczegółowe określenie środków, których dotyczy art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych, zawarte jest w art. 5 ust. 3 tej ustawy. Obejmuje ono także środki pochodzące z funduszy strukturalnych, którymi - zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz.Urz. UE z 31 lipca 2006 r., L 210, s. 25 ze zm., określanym dalej jako rozporządzenie nr 1083/2006) - są między innymi Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i Fundusz Spójności. W świetle treści art. 831 § 2 kpc, w przypadku, o którym mowa w art. 831 § 1 pkt 2a kpc, nie podlegają egzekucji również sumy już wypłacone, a także środki trwałe i wartości niematerialne i prawne powstałe w ramach realizacji projektu, na który były przeznaczone środki określone w art. 831 § 1 pkt 2a kpc, przez okres jego trwałości wskazany w umowie o dofinansowanie. Zważając na te regulacje Sąd Okręgowy uznał, iż powódka nie wykazała w sposób nie budzący wątpliwości, ani w toku postępowania zabezpieczającego i egzekucyjnego ani w toku niniejszego postępowania, że zajęte w dniach 8 i 9 września 2014 r. ruchomości zostały nabyte w ramach realizacji programów dofinansowywanych ze środków unijnych. Wskazał Sąd, że okoliczności tej nie podnosił obecny w trakcie zajęcia w dniu 8 września 2014 r. prezes zarządu powodowej spółki Z. K., który twierdził wówczas, że zajęte ruchomości są przedmiotem zastawu, co jednak po sprawdzeniu nie potwierdziło się. Z kolei później, zarówno w toku postępowania egzekucyjnego jak i w ramach skarg na czynności Komornika, a także i w niniejszym postępowaniu powódka przedstawiła jedynie fragmenty kilku umów o dofinansowanie projektów inwestycyjnych z 20 października 2010r. i 22 grudnia 2010r. (karta 144 – 163 akt Km 2970/14, karta 12-17 akt I Co 3974/14, karta 16 verte – 20 akt niniejszych) oraz faktury VAT, z których wynika, że kupowała stanowiska reklamowe zgodnie z umowami z dnia 16 marca 2012 r. (karta 134-142 akt Km 2970/14, karta 10-12akt I Co 3974/14, karta 14-16 akt niniejszych), przy czym jedna z faktur nr (...) z 24 maja 2011 r. dotycząca zakupu 200 stanowisk reklamowych nie określa w ramach jakiej mowy dokonano zakupu. Przedłożone fragmenty umów i faktury VAT nie pozwalają jednak, zdaniem Sądu I instancji, na ustalenie z czego składało się stanowisko reklamowe ani też, że te konkretne monitory zajęte w dniach 8 i 9 września 2014 r., były elementami tych stanowisk nabytych w ramach projektów dofinansowywanych ze środków unijnych. Aby to wykazać powódka

powinna była wskazać i przedstawić konkretne umowy, w ramach których nabyła zajęte monitory oraz przedstawić faktury pozwalające na powiązanie zakupu konkretnych środków z daną umową. Powódka obowiązkowi temu nie sprostała, chociaż w ocenie Sądu, pomimo zabezpieczenia dokumentacji w postępowaniu przygotowawczym, takie możliwości miała. Z dokonanych ustaleń wynika bowiem, że każdy ze środków trwałych kupowanych w ramach projektów współfinansowanych ze środków unijnych powinien być odpowiednio oznaczony, i jak widoczne jest to na zdjęciu na kracie 102 akt Km 2970/17, takie oznaczenia wskazujące tytuł projektu i nr umowy znajdowały się na niektórych z widocznych na zdjęciu opakowaniach. Z widocznego na zdjęciu oznaczenia nie wynika jednak wprost, że rzecz znajdująca się w opakowaniu została zakupiona w ramach projektu współfinansowanego ze środków unijnych. Jeśli jednak istotnie tak było, to nic nie stało nic na przeszkodzie, aby w trakcie zajęcia lub później u dozorczy, powódka ustaliła na podstawie umieszczonych na opakowaniach zajętych monitorów oznaczeń, w ramach których umów monitory te zostały nabyte i te konkretne umowy wraz z fakturami przedstawiła. Mogła przy tym powódka, jeśli sama nie dysponowała pełną dokumentacją, zwrócić się o nią do instytucji pośredniczących, z którymi konkretne umowy zawierała i wobec których objęte umowami projekty musiała rozliczyć. Skoro zatem nie wykazała powódka w toku postępowania egzekucyjnego, że te konkretne zajęte monitory zostały nabyte w ramach projektów dofinansowywanych ze środków unijnych, to nie miał Komornik podstaw do zwolnienia ich od egzekucji, a Sąd nie miał podstaw, aby skargę powódki na odmowę zwolnienia uwzględnić. Podkreślił Sąd, że także w niniejszym postępowaniu powódka nie wykazała, że zajęcie przez Komornika przedmiotowych ruchomości było bezprawne. Z dokonanych ustaleń wynika jedynie, że powódka realizowała ponad 30 projektów z dofinansowaniem unijnym, w ramach których kupowała stanowiska reklamowe składające się z playera, monitora i oprogramowania, a cena jednego stanowiska wyniosła 5 046 zł. Z dokonanych ustaleń wynika też jednak, że w momencie zajęcia monitory nie były połączone z innymi elementami, a funkcjonalnie w ramach stanowisk reklamowych mogły zostać zastąpione innymi o podobnych parametrach. Przede wszystkim jednak powódka nie wykazała, że te konkretne zajęte monitory miały być elementami stanowisk reklamowych, a w magazynie w którym dokonano zajęcia znajdowało się jeszcze wiele innych rzeczy, w tym również inne monitory niż określone w postanowieniach o zabezpieczeniu. Dlatego z tych przyczyn, w ocenie Sądu Okręgowego nie ma podstaw do przyjęcia, że stanowiły one część składową rzeczy nie mogącą być odrębnym przedmiotem własności (art. 47 § 1 i 2 kc).

Sąd oddalił wniosek powódki o przeprowadzenie dowodu z dokumentacji projektów współfinansowanych ze środków unijnych pod nazwami wskazanymi w piśmie z 30 czerwca 2016r. (karta 217-218), gdyż wniosek nie zmierzał do wyjaśnienia istotnych w sprawie okoliczności, a mianowicie tego, że te konkretne monitory zajęte w dniach 8 i 9 września 2014r. nabyte zostały w ramach konkretnych projektów współfinansowanych ze środków unijnych. Powódka nie wskazała, jakie konkretne dokumenty miałyby o tym świadczyć. Podkreślił Sąd, że Komornik mógł zająć 1500 monitorów o oznaczeniach wskazanych w tytułach wykonawczych, a zajął jedynie 414, chociaż w magazynie znajdowało się jeszcze wiele monitorów o tych, jak i o innych oznaczeniach. Zgodnie z załącznikiem nr 1 do protokołu zajęcia z 9 września 2014 r. (karta 33- 36 akt Km 14817/14) przy zajęciu spisane zostały nr seryjne monitorów. Tymczasem powódka nie starała się nawet przyporządkować poszczególnych zajętych rzeczy do konkretnych umów, chociaż na podstawie oznaczeń na opakowaniach czy ewentualnie wskazanych w załączniku numerów była w stanie to zrobić. Nadto zauważył Sąd, iż chociaż powódka i świadek J. S. twierdzili, że poza projektami unijnymi powódka nie kupowała monitorów, to jednak nie jest wykluczone, iż nabywała je również w ramach realizacji innych umów, skoro faktura nr (...) z 24 maja 2011 r. dotycząca zakupu 200 stanowisk reklamowych nie określa w ramach jakiej umowy dokonano zakupu.

W ocenie Sądu Okręgowego nie wykazała również powódka kolejnej przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej w postaci szkody. Zgodnie z utrwalonym poglądem doktryny i judykatury przez szkodę w rozumieniu art. 417 kc oraz art. 23 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji należy rozumieć wszelki uszczerbek o charakterze majątkowym w dobrach prawnie chronionych, wyrządzony wbrew woli osoby uprawnionej. W myśl art. 361 § 2 kc szkoda polega albo na stracie, którą poniósł poszkodowany (tzw. *damnum emergens*) albo na pozbawieniu go korzyści, które mógłby uzyskać, gdyby szkody mu nie wyrządzono (tzw. *lucrum cessans*). Zdaniem Sądu I instancji sama sprzedaż egzekucyjna ruchomości powódki nastąpiła zgodnie z prawem, w toku II licytacji, po uprzedniej wycenie przez biegłego, której to wyceny powódka nie kwestionowała, a część ruchomości została przejęta przez wierzyciela w trybie art. 877

kpc, który zgodnie z art. 876 kpc zaliczył swoją egzekwowaną wierzytelność na cenę nabycia. Z kwoty uzyskanej z egzekucji zaspokoił Komornik dłużników powódki, a zatem zmniejszeniu uległy jej pasywa. Utrata owych składników majątkowych nie może być więc traktowana jako element szkody podlegający naprawieniu na podstawie przepisów o odpowiedzialności deliktowej. Nie ma przy tym uzasadnienia, w przekonaniu Sądu, stanowisko powódki, aby szkoda obejmować miała wartość całego stanowiska reklamowego, skoro jak wynika z dokonanych ustaleń mogły one funkcjonować również z innymi niż zajęte ekrany. Nie wykazała też powódka w jakikolwiek sposób szkody w postaci utraconych korzyści. Okoliczność, że zajęty majątek mógłby generować przychody jest wysoce wątpliwa wobec zabezpieczenia majątku spółki w ramach postępowania karnego.

Odnosnie do zarzutów powódki dotyczących wydanych przez Sąd Rejonowy w (...) w dniu 10 lipca 2014 r. postanowień o rozszerzeniu zabezpieczenia w sprawach VP 194/14 i VP 195/14, Sąd Okręgowy wywiódł, że zgodnie z treścią art. 417 § 1 kc za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Z kolei według treści art. 417⁽¹⁾ § 1 kc jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Pierwszy z powołanych przepisów jest przepisem ogólnym dotyczącym odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej. Z kolei art. 417⁽¹⁾ § 2 kc to przepis szczególny, znajdujący zastosowanie, gdy źródłem szkody jest wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji. W takim wypadku naprawienia szkody można żądać dopiero po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu niezgodności prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Postępowaniem, o którym mowa w powyższym przepisie, w zakresie stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest uregulowane w art. 424⁽¹⁾ – 424⁽¹²⁾ kpc postępowanie dotyczące skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Osoba domagająca się odszkodowania związanego z wydaniem prawomocnego orzeczenia zobligowana jest wcześniej do zainicjowania powyższego postępowania i uzyskania rozstrzygnięcia stwierdzającego niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia. Zaznaczył Sąd, iż jednak według obecnego stanu prawnego obowiązującego od 25 września 2010 r. przeprowadzenie odrębnego postępowania przewidzianego w art. 424⁽¹⁾ i nast. kpc w celu uzyskania prejudykatu stwierdzającego, że prawomocne orzeczenie, które wyrządziło szkodę, jest niezgodne z prawem, stanowi niezbędny etap umożliwiający dochodzenie odszkodowania od Skarbu Państwa tylko w wypadku niektórych orzeczeń sądowych, skonkretyzowanych w przepisach. Są nimi wyroki (art. 424⁽¹⁾ kpc), postanowienia w postępowaniu nieprocesowym, orzekające co do istoty sprawy i kończące postępowanie w sprawie (art. 519⁽²⁾ kpc) oraz inne orzeczenia, co do których taką możliwość przewidziano np. w art. 1148⁽¹⁾ § 3 kpc, w art. 1151⁽¹⁾ § 3 kpc czy w art. 1215 kpc. W wypadku pozostałych prawomocnych orzeczeń skarga o stwierdzenie ich niezgodności z prawem jest niedopuszczalna, a poszkodowany może - po myśli art. art. 424^(1b) kpc - dochodzić bezpośrednio odszkodowania od Skarbu Państwa. Zgodnie z art. 424^(1b) kpc w wypadku prawomocnych orzeczeń, od których skarga nie przysługuje, odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem można domagać się bez uprzedniego stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem w postępowaniu ze skargi, chyba że strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych. Podał się Sąd Okręgowy, iż w doktrynie prawa zgodnie przyjmuje się, iż prawomocne orzeczenia, od których skarga nie przysługuje, to w szczególności orzeczenia nie merytoryczne (m.in. wydawane w procesie), zarówno kończące postępowanie, jak i niekończące postępowania w sprawie (cały katalog postanowień rozstrzygających kwestie wpadkowe). Postanowienia Sądu Rejonowego w (...) z dnia 10 lipca 2014 r. z którymi powódka łączy odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa zostały wydane w postępowaniu zabezpieczającym, są orzeczeniami prawomocnymi i nie przysługuje od nich skarga kasacyjna, stąd też w sprawie znajduje zastosowanie art. 424^(1b) kpc umożliwiający dochodzenie odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem bez uprzedniego stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem w postępowaniu ze skargi. W takim wypadku badanie przesłanki niezgodności z prawem orzeczenia sądu następuje w postępowaniu sądowym o odszkodowanie. Jednak ustalenie, iż orzeczenie z

którym powódka łączy odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanego jest niezgodne z prawem w rozumieniu art. 424^(1b)kpc nie jest wystarczającą przesłanką słuszności żądania. Możliwość dochodzenia odszkodowania za szkodę wyrządzoną niezgodnym z prawem orzeczeniem sądowym uzależniona jest od wstąpienia dodatkowej przesłanki, a mianowicie wyczerpania przez stronę przysługujących jej środków prawnych, przepis art. 424^(1b) wyłącza bowiem dochodzenie odszkodowania w sytuacji, gdy strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych aby zapobiec uprawomocnieniu się wadliwego orzeczenia i zapobieżeniu powstania szkody. Jeżeli strona nie skorzystała z któregośkolwiek z przysługujących jej środków prawnych, nie może dochodzić odszkodowania za szkodę wyrządzoną prawomocnym orzeczeniem. Oznacza to w szczególności, że nie jest dopuszczalne dochodzenie odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej prawomocnym postanowieniem, na które stronie przysługiwało zażalenie. Mając na uwadze przedstawione rozważania Sąd uznał, że w niniejszej sprawie przesłanka ta nie została spełniona, stąd już z tej przyczyny zgłoszone roszczenie wobec Skarbu Państwa – Prezesa Rejonowego w (...) nie mogło zostać uwzględnione. Zaznaczył Sąd I instancji, że przez środki prawne, o których mowa art. 424^(1b)kpc można rozumieć zwyczajne środki odwoławcze, inne środki zaskarżenia, nadzwyczajne środki zaskarżenia, ale także instytucje niebędące środkami zaskarżenia, umożliwiające ponowne orzekanie w sprawie prawomocnie osądzonej. W pewnych sytuacjach zalicza się również wniosek o przywrócenie terminu, gdy dotyczy terminu wniesienia środka zaskarżenia. Zatem jeżeli strona nie skorzystała z któregośkolwiek z przysługujących jej, tak rozumianych środków prawnych, nie może dochodzić odszkodowania za szkodę wyrządzoną prawomocnym orzeczeniem choćby było wadliwe. Natomiast na postanowienia Sądu Rejonowego w (...) z dnia 10 lipca 2014 r. w przedmiocie rozszerzenia sposobu zabezpieczenia na podstawie art. 741 kpc przysługiwał powódce środek odwoławczy w postaci zażalenia, z którego powódka ostatecznie nie skorzystała, skutkiem czego postanowienia te uprawomocniły się. Z tego względu, zdaniem Sądu Okręgowego, nie można uznać, iż powódka skorzystała z przysługujących środków prawnych, gdyż nie wykorzystwała podstawowego środka prawnego jakim było zażalenie. Ostatecznie nie wykorzystwała również powódka możliwości jakie stwarza przepis art. 742 §1 kpc tj. możliwości domagania się uchylenia lub zmiany prawomocnego postanowienia, którym udzielono zabezpieczenia, gdyż wnioski w tym zakresie, podobnie jak zażalenia, cofnęła. Z tych względów dochodzenie przez powódkę odszkodowania za szkodę wyrządzoną prawomocnymi postanowieniami z dnia 10 lipca 2014 r. było wyłączone niezależnie od tego czy były one wadliwe czy nie, dlatego stwierdził Sąd, że rozważania na ten temat były zbędne. Orzeczenie o kosztach procesu uzasadnione zostało art. 98 kpc.

W apelacji powódka domagała się zmiany zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa ewentualnie uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Skarżąca zarzuciła:

- sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zgromadzonego materiału dowodowego, w następstwie których uznano, iż powód nie zdołał wykazać podstaw faktycznych i prawnych żądań pozwu;
- bezzasadne oddalenie wniosków dowodowych w postaci dokumentacji inwestycyjnej, handlowej i finansowej przedsięwzięć – realizowanych wspólnie ze Skarbem Państwa projektów unijnych będących przedmiotem oceny w niniejszym postępowaniu, w następstwie czego powódka została pozbawiona możliwości obrony swoich praw procesowych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest nieuzasadniona, gdyż zaskarżony wyrok jest prawidłowy. W pierwszej kolejności odnieść się do zarzutu skarżącej opartego o twierdzenie, że w toku postępowania przed Sądem I instancji, na skutek oddalenia wniosków dowodowych, skarżąca została pozbawiona możliwości obrony swoich praw. Tak sformułowany zarzut odpowiada przyczynie nieważności postępowania przewidzianej art. 379 pkt 5 k.p.c., którą to podstawę niezależnie od zarzutów apelacyjnych sąd zobowiązany jest brać pod uwagę, w granicach zaskarżenia, z urzędu (art. 378 § 1 k.p.c.). Niemniej stwierdzić należy, że postępowanie przeprowadzone przez Sąd Okręgowy nie jest dotknięte nieważnością. W świetle ugruntowanego stanowiska judykatury do pozbawienia strony możliwości obrony swych praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. dochodzi wówczas, gdy z powodu uchybienia przez sąd przepisom postępowania strona, wbrew swojej woli, została faktycznie pozbawiona możliwości działania w postępowaniu lub jego istotnej części, jeżeli skutków tego

uchybień nie można było usunąć przed wydaniem orzeczenia w danej instancji (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z: 13 czerwca 2002 r., V CKN 1057/00, LEX nr 55517, 15 lipca 2010 r., IV CSK 84/10, LEX 621352, 3 czerwca 2011 r., III CSK 285/10, LEX nr 950724 i 19 grudnia 2013 r., II CSK 226/13, LEX nr 1422112). Natomiast pozbawienie strony możliwości obrony swych praw nie dotyczy sytuacji, w której sąd pomija środki dowodowe zgłaszane przez stronę, uznając, że zebrany materiał dowodowy jest wystarczający do rozstrzygnięcia sprawy. Innymi słowy ocena w tym zakresie odnosi się do stosowania przepisów o postępowaniu dowodowym i nie składa się na podstawę nieważności postępowania z art. 379 pkt 5 k.p.c., którą nie mogą być wadliwości w postępowaniu dowodowym lub ustalaniu stanu faktycznego (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z: 19 lutego 2010 r., IV CSK 318/09, LEX nr 678016 i 25 marca 2014 r., I PK 291/13, LEX nr 1455814).

Odnosząc się z kolei do poprawności procedowania przez Sąd Okręgowy również stwierdzić trzeba, że Sąd ten nie dopuścił się błędów w procedowaniu, w tym w szczególności w zakresie gromadzenia materiału dowodowego i jego oceny. Niezależnie jednak od tej oceny zauważyć należy, że do postanowienia Sądu I instancji o oddaleniu wniosku dowodowego z dokumentacji realizowanych przez skarżącą projektów unijnych strona powodowa nie zgłosiła stosownego zastrzeżenia z art. 162 k.p.c. Brak zgłoszenia wymaganego tym przepisem zastrzeżenia oznacza zaś utratę prawa powoływania się na tego rodzaju uchybienie w dalszym toku postępowania. Nawet jednak abstrahując od niedochowania przez apelującą formalnym wymogom art. 162 k.p.c. co do decyzji Sądu Okręgowego o oddaleniu wspomnianego wniosku dowodowego to nie sposób przypisać temu postanowieniu dowodowemu cechy wadliwości. W ocenie Sądu Apelacyjnego dowodzenie, na etapie procesu odszkodowawczego, że komornik postąpił wbrew dyspozycji art. 831 § 1 pkt 2a) k.p.c. i zajął (a następnie doprowadził do ich licytacyjnej sprzedaży) nie podlegające egzekucji wskazane tam środki wymaga wykazania, że już w toku egzekucji wiadomym było o takim pochodzeniu tychże środków czyli, że wiedzę taką organ egzekucyjny miał i wbrew zakazowi przeprowadził z tychże środków egzekucję. Rzeczą powódki jako dłużniczki było więc wykazanie, że na etapie postępowania egzekucyjnego pochodzenie spornych przedmiotów jako środków objętych dyspozycją art. 831 § 1 2a) k.p.c. było organowi egzekucyjnemu wiadome. Tego zaś skarżąca nie dowiodła, dowodzenie tej okoliczności w postępowaniu odszkodowawczym jest zatem spóźnione, gdyż trudno mówić o działaniu komornika niezgodnym z prawem jeżeli – w toku egzekucji – dłużnik nie wykaże, że egzekucja została skierowana do środków niepodlegających zajęciu. Zgodnie z treścią art. 803 k.p.c. tytuł wykonawczy stanowi podstawę do prowadzenia egzekucji o całe objęte nim roszczenie i ze wszystkich części majątku dłużnika(..). Rzeczą dłużnika jest wykazanie, że zachodzi wyjątek od tej reguły i egzekucja została skierowana do środków niepodlegających egzekucji wymienionych w art. 831 § 1 pkt 2a) k.p.c. Z oczywistych względów z urzędu wiedzy na temat takiego pochodzenia środków nie ma organ egzekucyjny. Jak zostało natomiast prawidłowo przyjęte przez Sąd Okręgowy takiego pochodzenia przedmiotowych środków w toku egzekucji skarżąca nie dowiodła. Dowodzenie tej okoliczności na etapie postępowania odszkodowawczego jest więc - jak zaznaczono - spóźnione. Tym samym i oddalenie wniosku dowodowego powódki było trafne. Niezależnie jednak od tych uwag, nawet gdyby prezentować odmienne stanowisko, zgodzić się także trzeba z argumentacją Sądu I instancji, która legła u podstaw oddalenia omawianego wniosku dowodowego powódki. Podkreślić przy tym można, że złożenie wniosku o dopuszczenie dowodu z całości dokumentacji powódki bez wskazania, o jakie konkretnie dokumenty chodzi nie mogło odnieść pożądanego skutku, gdyż niezbędne było określenie i skonkretyzowanie tych dokumentów. Nie jest rzeczą sądu, wśród wielu niezidentyfikowanych dokumentów, poszukiwać dowodów istotnych dla rozstrzygnięcia i wyręczać w tej mierze stronę. Jak bowiem trafnie zauważył Sąd Okręgowy skonkretyzowanie i wskazanie właściwych dokumentów było zadaniem, któremu powódka mogła sprostać. Podkreślić jeszcze można, że powódka zdaje się prezentować pogląd, iż skoro realizowała projekty z wykorzystaniem środków unijnych to przesądza to o tym, że egzekucja objęła także właśnie środki. Konstruowanie domniemania w tym zakresie nie jest jednak wystarczające, niezbędne było wykazanie, że egzekucji uległy środki, o których mowa w art. 831 § 1 pkt 2a) k.p.c. Z zagadnieniem tym wiąże się nadto kwestia prawidłowości oceny zgromadzonego materiału i dokonanych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych. Tak jak już zaznaczono Sąd Apelacyjny nie znajduje błędów i w tej sferze procedowania przez Sąd Okręgowy. Ocena zgromadzonego materiału odpowiada dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c., a dokonane na jej bazie ustalenia faktyczne są właściwe. Jako takie ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego - Sąd Apelacyjny uznaje za własne.

W niewadliwe ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji prawidłowo zastosował powołane przepisy prawa materialnego, a także procesowego na gruncie regulacji z art. 424^{1b} k.p.c., które to przepisy także stanowiły podstawę orzekania. Rozważania prawne Sądu Okręgowego są wszechstronne, a ich poprawność nie budzi wątpliwości. Z tego względu Sąd Apelacyjny w pełni podziela analizę prawną i wywód zawarty w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, co w konsekwencji powoduje, że nie zachodzi potrzeba powtarzania ich w tym miejscu. Tym bardziej, że skarżąca w apelacji ignoruje argumentację Sądu, podtrzymując prezentowane dotychczas twierdzenia, do których Sąd Okręgowy się odniósł.

Z omówionych przyczyn, akceptując stanowisko Sądu I instancji apelację jako pozbawioną uzasadnionych podstaw, Sąd Apelacyjny oddalił – art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono, zgodnie z wynikiem tego etapu postępowania, na mocy art. 98 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 9) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2016 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie w brzmieniu określonym rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2016 r., poz. 1668).

SSA Ewa Jastrzębska	SSA Tomasz Ślęzak	SSA Małgorzata Wolczańska
---------------------	-------------------	---------------------------